

АНТИБІОТИКОРЕЗИСТЕНТНІСТЬ ТА НАЛЕЖНІ ПРАКТИКИ ЗМЕНШЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ АНТИБІОТИКІВ НА МОЛОЧНИХ ФЕРМАХ

Всесвітня організація охорони здоров'я тварин (МЕБ) наголошує на відповідальному використанні антибіотиків для тварин, щоб зменшити ризик появи АМР та забезпечити їхнє здоров'я і благополуччя.

Зменшення застосування антибіотиків, як правило, корелює зі зниженням АМР, хоча зниження АМР може не відбутися швидко. Скорочення використання антибіотиків у сільському господарстві можливе лише за умов утримання тварин відповідно до належних практик ведення сільського господарства, забезпечення їхнього здоров'я та благополуччя. Утримання тварин у доброму стані здоров'я знижує потребу в лікуванні антибіотиками і, отже, АМР.

Основні рекомендації щодо утримання здорових тварин

- ✓ впроваджувати необхідні заходи біозахисту, щоб уникнути можливості попадання бактерій у господарства та їх розповсюдження;
- ✓ проводити моніторинг захворювань та спостереження за захворюваннями для виявлення і якомога швидшого лікування хворих тварин, щоб уникнути поширення патогенних агентів;
- ✓ дотримуватися рекомендацій лікаря ветеринарної медицини та завершувати лікування до кінця;
- ✓ впроваджувати заходи профілактики захворювань, зокрема вакцинацію, належні практики годівлі та гігієни.

Найкращі практики на молочних фермах

- ✓ використовувати лише ті антибіотики, які призначає лікар ветеринарної медицини (найкраще – це антибіотики вузького спектру дії);
- ✓ купувати призначені ліки в ліцензованих постачальників;
- ✓ навчати персонал належно використовувати лікарські засоби;
- ✓ вести облік використання антибіотиків;
- ✓ ідентифікувати тварин на лікуванні і доїти молоко в окремому ємності;
- ✓ дотримуватися періоду виведення у пролікованих корів, щоб уникнути ризику для споживачів;
- ✓ визначати наявність залишків антибіотиків у молоці.

ВООЗ та МЕБ заохочують країни впроваджувати інтегровану систему спостереження, в якій здійснюється моніторинг використання антибіотиків та АМР у людей, домашніх та продуктивних тварин, харчових продуктах та навколишньому середовищі. Це має бути частиною Національного плану дій проти АМР.

Додаткова інформація:

- J. Dewulf, (2018) "Eight myths on antibiotics resistance disproved". Publisher: Jeroen Dewulf.
- EFFORT against antimicrobial resistance (www.effort-against-amr.eu)
- Food Standards Agency, (2015). Information and guidance on the testing of milk for antibiotic residues. Available at: <https://www.food.gov.uk/sites/default/files/media/document/testmilkantibioticres.pdf>
- FAO (2019), Antimicrobial Resistance (<http://www.fao.org/antimicrobial-resistance/background/what-is-it/mk/>)
- OIE (2018), Chapter 6.10 of Terrestrial Animal Health Code. Responsible and prudent use of Antimicrobial agent in veterinary medicine. Available at: http://www.oie.int/index.php?id=169&L=0&htmfile=chapitre_antibio_use.htm
- WHO (2017), Guidelines on use of medically important antimicrobials in food-producing animals. Available at: https://www.who.int/foodsafety/areas_work/antimicrobial-resistance/cia_guidelines/en/
- WHO (2017), Integrated surveillance of antimicrobial resistance in foodborne bacteria. Available at: https://www.who.int/foodsafety/publications/agisar_guidance2017/en/

Публікацію підготовлено в рамках швейцарсько-українського проекту «Створення системи контролю за безпечністю харчових продуктів на основі оцінки ризиків у циклі виробництва та збуту молочних продуктів в Україні», що впроваджується швейцарською консалтинговою компанією з розвитку потенціалу «САФОЗО» за фінансової підтримки Державного секретаріату Швейцарії з економічних питань (SECO)

Контакти:

вул. Малопідвальна, 10,
офіс 1, Київ 01001,
Україна

Тел.: +38 044 279 87 12 (13)

Факс: +38 044 279 88 45

Web: www.safoso.com.ua

Видавець

SAFOSO

За фінансової підтримки

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Швейцарська Конфедерація

ШВЕЙЦАРСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ПРОЕКТ

СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ЗА БЕЗПЕЧНІСТЮ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ НА ОСНОВІ ОЦІНКИ РИЗИКІВ У ЦИКЛІ ВИРОБНИЦТВА ТА ЗБУТУ МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ

Проект з безпечності молока

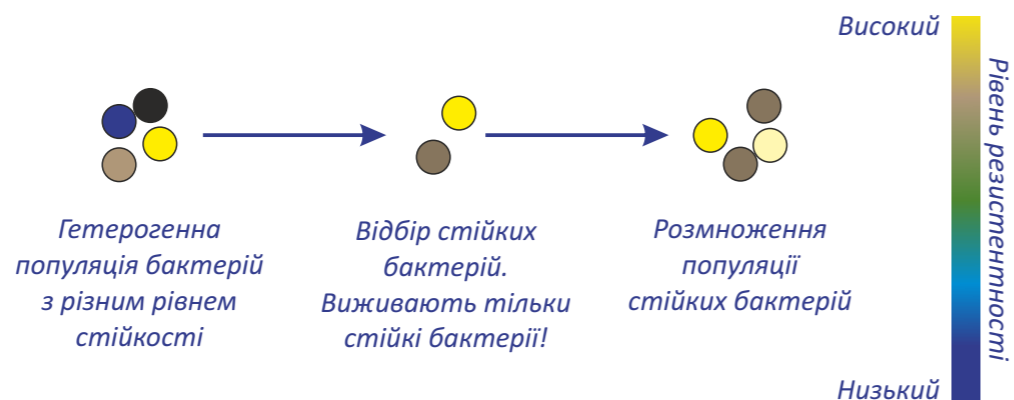
АНТИБІОТИКОРЕЗИСТЕНТНІСТЬ ТА НАЛЕЖНІ ПРАКТИКИ ЗМЕНШЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ АНТИБІОТИКІВ НА МОЛОЧНИХ ФЕРМАХ

АНТИБІОТИКОРЕЗИСТЕНТНІСТЬ ТА НАЛЕЖНІ ПРАКТИКИ ЗМЕНШЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ АНТИБІОТИКІВ НА МОЛОЧНИХ ФЕРМАХ

Антимікробна резистентність (AMP) виникає, коли бактерії, які раніше були сприйнятливі до певних антибіотиків, поступово стають до них стійкими, що ставить під загрозу зусилля гуманної та ветеринарної медицини.

При використанні антибіотиків відбувається селекція стійких бактерій з популяції гетерогенних бактерій, що сприяє росту і поширенню їхньої популяції.

Використання антибіотиків неналежним чином є однією з найважливіших причин розвитку та поширення AMP. Неправильне використання антибіотиків можна пояснити декількома факторами:

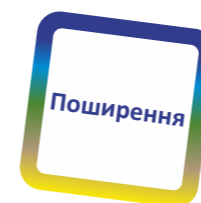
- ✓ відсутність регулювання та контролю застосування антибіотиків у тваринництві та в гуманній медицині;
- ✓ надмірне використання антибіотиків у гуманній та ветеринарній медицині з перевагою антибіотиків широкого, а не вузького спектру дії;
- ✓ недотримання необхідних доз антибіотиків і тривалості лікування;
- ✓ використання антибіотиків для нетерапевтичних цілей (наприклад, профілактика захворювань і стимуляція росту);
- ✓ продаж антибіотиків низької якості, несертифікованих і підроблених.

У результаті AMP ліки, які колись були ефективними методами лікування захворювання, стають менш ефективними або навіть марними, що призводить до зниженої здатності успішно боротися з інфекцією та, як наслідок підвищується смертність.

Наявність стійких бактерій різко зросла за останні кілька десятиліть, що стало однією з найважливіших проблем охорони здоров'я населення та причиною 700 тисяч смертей у всьому світі.

АНТИБІОТИКОРЕЗИСТЕНТНІСТЬ ТА НАЛЕЖНІ ПРАКТИКИ ЗМЕНШЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ АНТИБІОТИКІВ НА МОЛОЧНИХ ФЕРМАХ

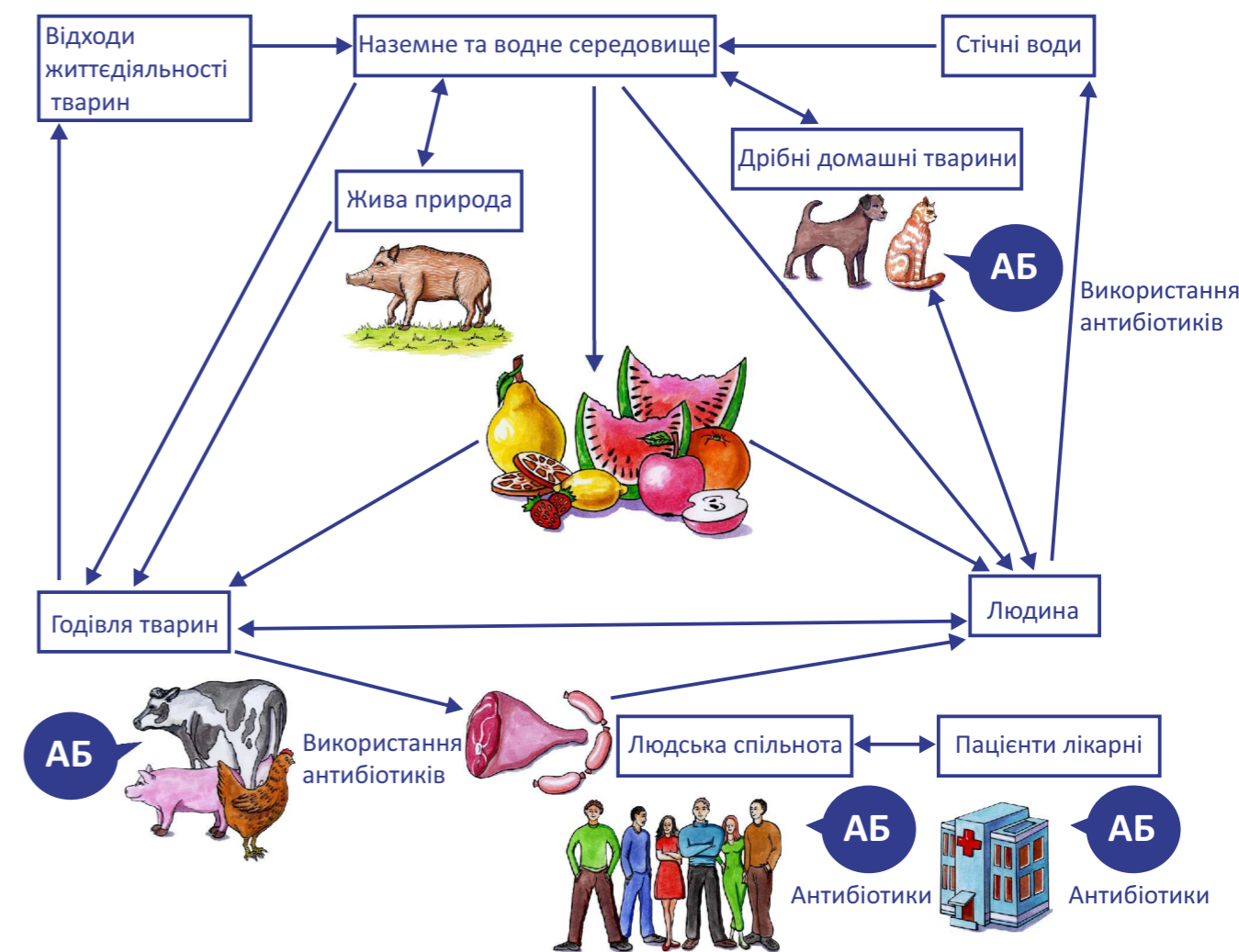

Антибіотики широко використовуються для лікування людей, сільсько-господарських та дрібних домашніх тварин. Таке екстенсивне застосування антибіотиків збільшує шанси селекції і поширення стійких бактерій.

Безперервна взаємодія між людьми, тваринами (дикими і домашніми), харчовими продуктами і навколишнім середовищем сприяє поширенню і перенесенню стійких бактерій у цій надзвичайно взаємопов'язаній системі (один світ, одне здоров'я).

Існує 3 основні шляхи передачі стійких бактерій у межах цієї взаємопов'язаної системи:

- прямий контакт**, наприклад, від тварин до людей і навпаки;
- через харчові продукти**, тобто передача збудника через споживання контамінованої їжі;
- через навколишнє середовище**.

Структурна схема детермінант стійкості до антибіотиків серед різних резервуарів. Рисунок адаптований (Dewulf, 2018).